

SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTILOMAKE LAUTAKUNNILLE TP 2023

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä keskeiset johtopäätökset sen toteutumisesta tilikaudella.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Vihdin kunnanvaltuuston 27.1.2014 ja kunnanhallituksen 24.3.2014 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lautakunnalla on velvollisuus valvoa, että sen alainen toiminta tapahtuu kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Kunnanvaltuuston 1.10.2021 § 71 hyväksymän viimeisimmän muutetun hallintosäännön 8 §:n mukaan palvelukeskuksen johtaja vastaa keskuksensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuuden varmistamisesta.

Sisäisen valvonnan yleisohje koskee kaikkia kunnan toimielimiä, kunnan johtoa eri organisaatiotasoilla ja kaikkia esimiesasemassa olevia. Sisäisen valvonnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kuntamme kaikissa hallintokunnissa.

Tällä arviointilomakkeella arvioidaan lautakunnan alaisen toiminnan toteutumista vuonna 2023. Arviointilomakkeiden yhteenveto ja niistä tehtävät johtopäätökset toimivat pohjana kunnanhallituksen tilinpäätöksessä antamalle sisäisen valvonnan selonteolle. Keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan osalta lomaketta ei täytetä. Elinvoimalautakunnan alaiset elinvoimapalvelut ja infra- ja tukipalvelut tekevät arviointilomakkeen omilta osiltaan.

Lomakkeessa olevien numeeristen yleisarvosanojen perustelut ovat seuraavat:

5=onnistunut kiitettävästi

4=onnistunut hyvin

3=onnistunut tyydyttävästi

2=onnistunut huonosti

1=onnistunut erittäin huonosti

LAUTAKUNTA: YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

1. SÄÄNNÖSTEN, MÄÄRÄYSTEN JA PÄÄTÖSTEN NOUDATTAMINEN

Selonteossa tulee ottaa kantaa sisäisen valvonnan toimivuuteen lakien ja päätösten sekä hyvän hallintotavan noudattamisessa erityisesti lakisääteisissä tehtävissä ja erityisesti silloin, kun niiden noudattamisessa on havaittu puutteita. Selonteossa saattaa olla aiheellista arvioida sisäisen valvonnan toimivuutta tilanteessa, jossa toimielimen tai viranhaltijan toimintaan on tilikauden aikana kohdistunut kunnallisvalitus, korvausvaatimus, syytteeeseen asettaminen tai muu oikeusseuraamus. Huomioithan arvioinnissa myös tietosuojan ja tietoturvan yhtenä arvioitavana kohteena.

Yleisarvosana: 4

Kirjallinen arviointi:

Ympäristölautakunnan alaisuudessa toimivien palveluyksiköiden toiminta perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin. Toimialan palvelujen tuottamisessa ja päätöksissä noudatetaan kunnallis- ja hallintolainsäädännön lisäksi ympäristön toimialan yleisiä ja erityislakeja, määräyksiä ja hallinnon vahvistamia ohjeita ja säännöksiä. Lakeja uusitaan tiheässä tahdissa ja valtio siirtää jatkuvasti lisää vastuuta kuntien viranhaltijoille.

Rakennusvalvonnassa tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä/ratkaisuista on toimintakaudella 2023 tehty 4 oikaisuvaatimusta viranhaltijan päätöksistä. Ympäristölautakunta on käsitellyt oikaisuvaatimuksista 3 ja pysyttänyt asioissa tehtyt viranhaltijapäätökset voimassa. Yksi oikaisupyyntö on toistaiseksi käsittelemättä. Yhtään päätöstä ei ole kuluvalle kaudella muutoksenhaussa muuttunut tai kumoutunut.

Ympäristövalvonnan toimintakaudella 2023 tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä ei toimintakaudella tehty valituksia.

Vuoden 2023 aikana oikeuskansleri antoi ratkaisunsa kanteluasiassa, jossa arvosteltiin erityisesti kunnan rakennustarkastajalta ja elinvoimajohtajalta syyskuussa 2021 saatuja sähköpostivastauksia, jotka koskivat pyyntöjä saada kantelijan kiinteistöllä sijaitsevat rakennukset merkityiksi kiinteistörekisteriin, sekä asian hidasta käsittelyä. Arvioinnissaan oikeuskansleri katsoi, ettei asiassa ole ilmennyt, että Vihdin kunnassa olisi menetelty lainvastaisesti tai laiminlyöty virkavelvollisuuksia, eikä kantelu siten ole johtanut laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin.

2. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN, VAROJEN KÄYTÖN VALVONTA, TULOKSELLISUUDEN ARVIOINNIN PÄTEVYYS JA LUOTETTAVUUS

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta esitetään tilinpäätöksen toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailussa. Silloin kun tavoitteen asettamisessa tai määrärahan budjetoinnissa on tapahtunut olennainen virhe tai tulosvastuuta ei ole

noudatettu tai toimivalta varojen käytössä on toistuvasti ylitetty, saattaa asia kuitenkin olla syytä tuoda esiin selonteossa korjausehdotuksineen.

Yleisarvosana: 5

Kirjallinen arviointi:

Elinvoimapalveluiden palvelukeskuksen johtoryhmä on seurannut vuonna 2023 sisäisesti sekä taloudellisten (käyttötalous ja investoinnit) että toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Vuositason talouden ja toiminnan vertailut on esitelty osavuosikatsauksessa ja tilinpäätöksessä.

Rakennusvalvonnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet muutetun talousarvion puitteissa ja tavoitteiden seuranta on tehty säännöllisesti. Rakennusrekisterin päivitystyötä omistajien tasapuolisen kohtelun edistämiseksi suoritettiin ensimmäisellä vuosipuoliskolla, ja toisella puoliskolla kartoitettiin tapoja jatkaa selvitystyötä vaihtoehtoisin menetelmin. Rekisteriä päivitetään kiinteistönomistajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi kiinteistöverotuksessa koko kunnan alue huomioiden.

Ympäristövalvonnan talousarviossa määritelty palvelutarve täytettiin muutetun talousarviomäärärahan puitteissa. Lupa-asioiden käsittelyruuhkaa on saatu purettua. Valtuuston nähden sitova tavoite, LUMO-ohjelman laatiminen lähes saavutettiin, sillä ohjelma menee päätöksentekoon alkuvuodesta 2024.

3. RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan kunnan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Kunnan riskienhallinnan tasoa ja riittävyttä arvioidaan sekä varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen että vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Riskit vaikuttavat toteutuessaan kunnan asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä. Toimintaan, investointeihin ja rahoitukseen liittyvät riskit jäävät pääsääntöisesti kunnan kannettavaksi. Vahinkoriskin toteutumisesta seuraavaa menoa tai menetystä voidaan rajata vakuuttamalla. Riskienhallinnan järjestämistä arvioidaan selonteossa esimerkiksi seuraavin perustein:

- Onko riskienkartoitus kunnassa ajan tasalla ja onko se tehty riittävän kattavasti?
- Onko riskienhallinta ja seuranta vastuutettu selkeästi ja onko siihen riittävä asiantuntemus?
- Onko onnistuttu toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakkoinnissa?

Yleisarvosana: 4

Kirjallinen arviointi:

Viime vuosia leimanneet erityistilanteet, pandemia-aika ja Euroopassa syttynyt sota seurannaisineen, korostavat tarvetta riskienkartoituksen päivittämiseen ja erityisesti poikkeustilanteita varten olevia sisäisiä ohjeistuksia on parannettu. Vuonna 2023 noudatettiin vuonna 2021 osittain päivitettyä

riskienhallintasuunnitelmaa. Palvelukeskuksen varautumissuunnittelu on käynnistetty vuoden 2023 aikana.

Ympäristönsuojelu- ja valvontayksikön toiminnan riittävydestä ja vastaavuudesta lainsäädännön tavoitteisiin nähden ei ole tehty erillistä riskienarviointia. Yleisesti riskienhallinnan ydin on yksikön työntekijöiden työturvallisuuden ja työkyvyn ylläpito. Työtehtäviin liittyy sekä väkivallan että tapaturmien uhkaa. Lisäksi riskejä voi toisinaan aiheutua henkilöresurssien vastaamattomuudesta työmäärään. Vuonna 2023 tilanne oli henkilöresurssien osalta verraten hyvä.

Rakennusvalvonnan osalta toiminnan riittävydestä ja vastaavuudesta lainsäädännön tavoitteisiin nähden ei ole tehty erillistä riskienarviointia. Rakennetun ympäristön valvontatyöt ovat määrällisesti suuria ja asioiden eteenpäin vientiä on pyritty nopeuttamaan. Jatkuvan valvonnan ristiriitatilanteet tuottavat suurimman osan työntekijöihin kohdistuvasta epäasiallisesta kohtelusta.

Vihdin kunnassa työsuojeluorganisaatio tekee säännöllisesti työoloihin liittyviä tarkastuksia eri työyksiköihin. Elinvoimapalveluiden palvelukeskuksen työyksiköissä käydään läpi työsuojeluorganisaation laatimat raportit. Lisäksi raporteissa mainitut korjaus- ja parannuskohteet pyritään hoitamaan kuntoon yhteistyössä ao. toimialojen kanssa. Vuonna 2023 tarkastukset tehtiin sekä ympäristö- että rakennusvalvontapalveluissa.

Esimiehet saavat sähköisesti tiedot oman sektorinsa läheltä piti- ja työtapaturma –ilmoituksista. Yksiköiden esimiehet käyvät ilmoituksia koskevat asiat läpi työyhteisössä. Näiden ilmoitusten kautta saadaan tietoa niistä riskeistä, joita elinvoimakeskuksen alaisessa toiminnassa on. Läheltä piti- ja työtapaturma –ilmoituksien määrä sekä keskeiset teemat raportoidaan henkilöstöraportissa vuosittain.

Riskienhallinnan vastuut on osoitettu tulosalueille. Riskien seuranta käsitellään keskuksen johtoryhmässä sekä yksiköiden sisäisissä kokouksissa.

4. OMAISUUDEN HANKINNAN, LUOVUTUKSEN JA HOIDON VALVONTA

Selonteossa arvioidaan sisäisen valvonnan toimivuutta erityisesti silloin, kun omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa on toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai jouduttu korvaus tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Menetykset tai korvaus voi olla seuraus esimerkiksi virheellisestä menettelystä hankinnan kilpailuttamisessa tai omaisuuden luovutukseen liittyvässä arvonlisäveron palautuksessa tai valtionosuuden takaisinperinnässä.

Yleisarvosana: 5

Kirjallinen arviointi:

Kunnan hankinnat kilpailutetaan lainsäädännön mukaisesti. Kunnalle ei ole koitunut korvausvelvoitteita kilpailutuksiin liittyen. Valtionosuuksiin ja –avustuksiin liittyen on noudatettu valtionhallinnon antamia ohjeita ja toimintatapoja.

Vihdin kunnassa on viranhaltijoille ohjeet hankinnoista ja hankintojen tekemiseen on mahdollista saada asiantuntijan opastusta.

Vihdin kunnan toimintasäännön mukaan tulosalue-esimies tekee päätöksen irtaimen omaisuuden poistoista ja luovutuksesta alaisensa viranhaltijan esityksestä. Toimintasäännössä on myös mainittu viranhaltijoiden hankintoihin liittyvät säännöt ja rajoitukset. Elinvoimapalveluissa hankinnat on tehty myös vuonna 2023 lainsäädäntöä ja kunnan omaa ohjeistusta noudattaen.

5. SOPIMUSTOIMINTA

Sopimukseen liittyvää sisäistä valvontaa on selonteossa aiheellista arvioida erityisesti silloin, kun sopimuksella on ollut sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita ei sopimusta tehdessä ole ennakoitu. Selonteossa on myös syytä arvioida, onko sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta kunnassa ajantasaista ja kattavasti vastuutettu.

Yleisarvosana: 5

Kirjallinen arviointi:

Elinvoimapalveluiden palvelukeskuksessa laaditaan vuosittain lukuisia sisällöltään ja laajuudeltaan erilaisia sopimuksia, kuten ostopalveluiden hankintasopimuksia, maanvuokrasopimuksia, kiinteistöjen kauppakirjoja, maankäyttösopimuksia jne. Sopimusten laadinta ja seuranta on pääasiassa tulosalueiden ja vastuualueiden esimiesten varassa ja vastuulla. Toimialan sopimukset hyväksyvät ne viranhaltijat tai toimielimet, jotka voivat niitä allekirjoittaa toimivaltansa puitteissa. Päätökset ja sopimukset ovat kaikki julkisia. Aiemmin laadittuihin sopimukseen ei ole kohdistunut taloudellisia negatiivisia vaikutuksia tai vahinkoja.

6. ARVIO SISÄISEN TARKASTUKSEN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida systemaattisilla menetelmillä sisäisen valvonnan toimivuutta ja tehokkuutta sekä tukea kunnan johtavia viranhaltijoita ja toimielimiä riskienhallinnan toteuttamisessa. Sisäinen tarkastus suoritetaan toimivan johdon johdolla ja alaisuudessa.

Selonteosta tulee käydä ilmi, miten sisäinen tarkastus on toimielimessä järjestetty, tarkastustoiminnon laajuus, kohdentuminen ja keskeiset tulokset päättyneellä tilikaudella ja johtopäätökset.

Yleisarvosana: 5

Kirjallinen arviointi:

Elinvoimapalveluiden palvelukeskuksessa tarkastustoiminta perustuu lakien ja säädösten sekä Vihdin kunnan sisäisen valvonnan ohjeeseen ja siihen liittyvään riskienhallinnan ohjeistukseen. Tarkastustoiminta on perustunut myös tarkastuslautakunnan tarkastuksiin.

Sisäinen tarkastus tapahtuu useamman henkilön osallistumisella asioiden käsittelyyn hankkeiden eri vaiheissa. Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien asianmukainen hoitaminen hyväksytyllä tavalla. Toimintaperiaatteina ovat rehellisyys, objektiivisuus, luottamuksellisuus ja ammattitaito.

Tavoitteiden toteutumisesta, merkittävistä avoimista riskeistä, sisäisen valvonnan tilasta sekä muista organisaation johtamis- ja hallintojärjestelmää koskevista asioista informoidaan säännöllisesti toimielimen johdolle.

Sisäinen tarkastus on toteutunut ohjeistuksen ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Lomake palautetaan täytettynä viimeistään 29.2.2024 osoitteeseen talouspalvelut@vihti.fi. Mikäli lautakuntakäsittelyssä tulee muutoksia, näistä ilmoitettava talouspalveluille.